

РОЗСАДНИЙ СПОСІБ ВИРОЩУВАННЯ СЕЛЕРИ ЧЕРЕШКОВОЇ

Гавришук Н.Р., аспірант

e-mail: nazar.gavrishchuk0997@gmail.com

Овчарук В.І., доктор с.-г. наук, професор

Подільський державний аграрно-технічний університет

Для успішного вирощування селери черешкової та впровадження її у виробництво велике значення має правильний вибір сорту. Добір сортів – фактор, який спрямований на покращення якісних показників та підвищення урожайності рослин. Від цього фактору залежить 15–20 % приросту врожаю, який дозволяє підвищити загальний вихід товарної продукції з одиниці площі.

Сорти селери коренеплідної є одними з найпоширеніших овочевих рослин, які утворюють коренеплід вагою 600-800 г. За загущеного вирощування селери черешкової отримуємо листову масу, а за розрідженої схеми (50 – 40 см) – широкий м'ясистий черешок. Сорти черешкової селери можна, в свою чергу, розділити на 2 групи:

- з легко вибілюючими черешками;
- з важко вибілюючими черешками (більшість сортів).

Відбілюванням називають підгортання черешка ґрунтом, при якому основа його втрачає зелене забарвлення (співвідношення між білою і зеленою частинами пера, як у зелені цибулі) і гіркоту. Провідними сортами французької селекції є такі як: Золоте перо і Золотий шлях. Для них навіть не потрібно проводити підгортання.

До найбільш поширених сортів групи важко вибілюючих відносяться Паскаль (канадської селекції) з широкими м'ясистими черешками діаметром 3,5 см, з 16–20 листками, і Юту з діаметром паростка 3 см і 16 листками, поступається листям Паскалю по врожайності.

Зараз в цій групі чи не єдиним вибором є Танго, який стійкий до іржі. Це середньостиглий сорт, який внесено до Держреєстру. Сорт високо урожайний, з хорошими смаковими якостями, довгий час зберігає товарний вигляд. Є ряд більш ранніх сортів, наприклад, Золотий, Малахіт, Аніта, Паскаль, а також пізній – Триумф, для відкритого і закритого ґрунту. Іноді можна зустріти сорти голландської селекції Авалон, Лорет Болівар, Гринлет, Даклет, та інші.

Треба сказати, що черешкові сорти при першому зрізі дають найбільший урожай, а при наступних починається спад.

Вирощування селери черешкової розсадним методом обумовлене перш за все тим, що селера має довгий вегетаційний період (120–140 діб), дуже дрібне насіння (в 1 г близько 2 тис. шт.), яке повільно проростає.

Розсадна культура є незамінною для вирощування селери черешкової, оскільки вона має ряд переваг. Розсада, що вирощується у касетах має кореневий клубок, закриту кореневу систему, корені сусідніх рослин не переплітаються, а рослини виростають вирівняними. В полі вона має високий рівень приживання, рослини знаходяться з самого початку в однакових умовах і розвиваються однаково.

Розсаду селери черешкової вирощують в плівкових теплицях з обігрівом та без обігріву, парниках на біологічному обігріві, тунельних плівкових укриттях, а також в посівних ящиках, поживних горщечках, торф'яних кубиках та касетах. Касетний спосіб дозволяє ізолювати кореневу систему кожної рослини, ефективно впливати на ріст і розвиток розсади, збільшити її вихід, одержати вирівняні рослини. Також він дозволяє отримати рослини із 100 %-вим приживанням.

Для вирощування розсади селери необхідно провести комплекс робіт пов'язаний з підготовкою споруд закритого ґрунту, а також підготувати компоненти ґрунтосуміші для засипання у парники, посівні ящики та касети.

Важливою умовою одержання здорової розсади є підготовка або ж вибір готових ґрунтосумішей. Субстрат для вирощування розсади селери повинен мати високу забезпеченість поживними речовинами, добру аерацію, водостійку структуру, вбирну здатність, а також, щоб він не містив збудників хвороб і шкідників. Склад ґрунтосумішей для розсадних кубиків, горщечків і касет може складатися з торфу, перегною, дернової землі, а також, піску, перліту, вермикуліту тощо.

Вирощування сіянців в приміщені, використовуючи посівні ящики, контейнери, після висіву насіння їх потрібно накривати плівкою, склом, газетним папером. Час від часу провітрюємо, або в ній потрібно зробити невеличкі дірки (перфорація), для того щоб на поверхні ґрунту не утворилася пліснява. Після появи сходів накриття знімаємо.

Температурний режим, вологість ґрунту та відносна вологість повітря є тими факторами, від яких залежить якість розсадних рослин селери черешкової. Так, починаючи від сівби насіння до появи сходів температуру повітря підтримуємо $+20...+25$ °С. За такої температури сходи можуть появитися на 7-12 добу. Після появи дружніх сходів дуже бажаним є обов'язкове зниження температури до $+10...+12$ °С вдень і $+8...+10$ °С вночі упродовж 7-10 діб, що запобігає витягуванню рослин. Потім температуру можна підвищити до $+16...+18$ °С в сонячні дні, в похмурі $+14...+16$ °С та вночі $+12...+14$ °С. Вологість ґрунту підтримуємо на рівні 65–70 % повної вологоємності, а відносну вологість повітря – 70–75 %.

Після появи першого справжнього листка сіянці пікіруємо в поживні горщики або касети. Пікірування сіянців проводимо у фазі першого справжнього листка за допомогою кілочка (товщина шару ґрунту в ящиках повинна бути не менше як 10–15 см). Ширина міжрядь повинна становити 4–6 см, а відстань між рослинами в рядку 3–5 см. У разі, якщо рослини вирощувати без пікірування – їх потрібно проривати, залишаючи на відстані 4–5 см.

Під час пересаджування (пікірування) рослин у касети, необхідно слідкувати за тим, щоб корені не загиналися, оскільки довжина їх може сягати до 5 см. Після пікірування сіянців навколо них злегка ущільнюють ґрунт, рослини поливаємо теплою водою з розпилувача ($+23...+25$ °С) для створення кращого контакту з кореневою системою сіянців з ґрунтом. Під час пікірування вибраковуємо недорозвинуті, кволі та хворі сіянці, а також ті, що сильно

втягнулися. Після пересаджування молоді рослини на 1–2 доби потрібно притінити або витримати при слабкому освітленні.

Після пересаджування сіянців упродовж 5–7 діб температуру підтримуємо в день +14...+16 °С, а в ночі +12...+14 °С. Далі температуру потрібно підтримувати на рівні +16...+18 °С в день та +14...+16 °С в ночі.

За 7–8 діб до висаджування розсади на постійне місце у відкритий ґрунт її необхідно загартовувати, поступово знижуючи температуру вдень до +8...+10 °С, а вночі до +6...+8 °С. За тиждень до висаджування в плівкових теплицях, тунельних плівкових укриттях, плівку піднімаємо з боків, а парникові рами відкриваємо спочатку в перші два дні на 1,5-2 год., а потім на 3–4 год., поступово збільшуючи кількість годин, щоб температура повітря не перевищувала зовнішню, а ніжні рослини поступово адаптувалися до умов зовнішнього середовища. За 2–3 доби до висаджування розсади селери у відкритий ґрунт накриття повністю знімаємо, обмежуємо полив рослин. Залежно від умов вирощування розсаду селери висаджуємо на постійне місце у 65–75-ти денному віці, коли рослини утворюють 5–6 справжніх листків, висота рослин 8–15 см, вага 8–12 г.

Оптимальні строки висаджування розсади селери настають тоді, коли мене загроза весняних заморозків. Поспішати із висаджуванням розсади селери не бажано, оскільки за більш ранніх строків садіння рослини внаслідок тривалого зниження температури повітря в нічний час (+2...-3 °С, нічні приморозки) утворюють цвітуху, тоді якість продукції знижується.

Схеми висаджування можуть бути різними, залежно від біологічних особливостей сорту, ґрунтово-кліматичної зони вирощування, типу ґрунту тощо. Розсаду селери можна висаджувати як механізованим способом так і вручну. Найбільш поширений спосіб висаджування розсади селери є широкорядний (45–60–70) см чи стрічковий (50 + 20) см. У рядку рослини розміщують на відстані 20–30 см.

Отже, розсаду селери черешкової вирощуємо з пікіруванням сіянців або без нього. За вирощування селери касетним способом вік розсади зменшується до 45–55 діб, тоді як за вирощування розсади селери безгорщечкової (рваної), вік розсади становить 60–75 діб.

Список використаної літератури

1. Дидів І. В., Дидів О. Й, Дидів А. І. Селера коренеплідна із розсади. Київ: Овощеводство, 2015. №3 С. 18–23.
2. Бабик И. Кассеты в производстве рассады. *Овощеводство*. 2007. №1. С. 32–34.
3. Барабаш О.Ю., Федосій І.О. Вирощування селери. *Настоящий хозяин*. 2010. №1. С. 12–16.